

Нюс

9

2018

ISSN 0207 - 6543

6+

БИРИНЧИ СЕНТЯБРЬ

Биринчи сентябрь Билимни кюнюдю. Шуёхчугъум! Бу байрам бла алгъышлай, мен санга бир зат айтыргъа сюеме, къуру санга угъай, кесиме да.

Бизни республикабыз бек ариуду, байды. Аны алай ариу, алай тап адамла этгендиле. Билемисе, къаллай адамла? Билимли! Билимсиз адам зат да эталлыкъ туююлдо. Билимли адамла болмасала, бизни китапларыбыз, адабиятыбыз, башха затыбыз да боллукъ туююл эди. Ала, кеслерин аямай, окъуп, юйренип, быллай жетишимле этгендиле.

Аны айтханым, келигиз, иги окъуюкъ. Таматалагъа, ата-аналарыбызгъа, устазларыбызгъа тынгылайыкъ, аланы айтханларын этейик.

Школну бошасагъ а, иги жерлеге окъургъа кирип, артда уа, миллетибизге хайыр келтире, алай ишлейик. Биз этмесек, республикабызны, тау эллерибизни ким ариу этерикди, аланы ким къураарыкъды? Окъуп, билимли болсакъ, жашауубуз ариу, тынч да болур.

Биз аладан юйренир кибик миллетибизде фахмулу, хатерли, хунерли адамла кеп-дюле. Биз алача болургъа итинейик.

Бу алапат Байрам кюн барыгъызгъа да саулукъ, билим тежейме.

1-ЧИ СЕНТЯБРЬ

1-чи сентябрь –
Билимни кюню.
Билимли этеди
Жашауну кючлю.

Бу жарыкъ байрамда
Школума кирдим.
Устазымы кёрюп,
Алгъышла этдим.

Ариу чакъгъан гюллю
Къысымым – анга.
Ма бу байрам кюнде
Жанымдан саугъа.

Устазгъа тынгыла,
Ол жолгъа салыр.
Айтхан сёзю санга
Жорукълай къалыр.

МЕЧИЛАНЫ Кязим

НАСИЙХАТЛА

Кече ахшы айы бла,
Байтал ахшы тайы бла,
Жыл къууатлы жайы бла.

* * *

Ат танылыр жүрюшюнден,
Иги хоншу – юлюшюнден,
Эл бийи да – хар ишинден.

* * *

Халкъ танылыр ахшысындан,
Жер – гелеуден, алысындан,
Къол устасы – халысындан.

* * *

Ёгюз сыйлы бойну бла,
Ана сыйлы къойну бла,
Ата сыйлы жашы бла.

* * *

Ийнек сютю – тили бла,
Къызны нюрю – кюню бла,
Къой къумасы – жүню бла.

* * *

Къанатлы къуш бийик учар,
Эрлиги бар къаты тутар,
Халкъы ючюн къая бузар,
Къыйын кюн ол таугъа ушар.

* * *

Илячин учар бийикге,
Жалау – кереги кийикге,
Къуш талпынады кёкге,
Адам а – игиликге!

* * *

Эр эл ючюн атланыр,
Жигитлиги махталыр.
Жашау чыракъ – жан туююл,
Жан чыгъар, бет къалыр.

Къоркъакъ юйде сапланыр,
Саут алмаз, айтмаз жыр.
Къыйын кюн аллайлагъа
Халкъ бош ышанып къалыр.

* * *

Халкъ насыбы къайдагъысын билсем эд,
Бутларымы мен ат этип жетерем.
Арабызда къан ырхыла барса да,
Жюрегими къайыкъ этип ётерем!

* * *

Арабда, Тюркде да айланып келдим.
Энтда Бызынгыны тауларын кёрдюм
Манга хычыуунду барындан эсе
Жарлы элими къыйы от ийиси.

Багъалы шуёхчукъларыбыз, «НЮР» журналны окъугъан жашчыкъла бла къызчыкъла. Быйыл бизни белгили жазыучубуз Гуртуланы Солтанбекни жашы Салихни сексен жылы толгъанына аталып, республикабызда, андан тышында да кёп жыйылыула, кёп тюбешуле бардырылгъандыла. Биз да, «НЮР» журналны редакциясы, аны жюрекден алгъышлай, энтта да жангы китапларынъ бла абаданланы, бизни журналны окъугъан сабийлени да унутмай, кёп жылланы къууандыра тур, сау-лукълу бол дейбиз!

ГУРТУЛАНЫ САЛИХГЕ – 80 ЖЫЛ

Гуртуланы Солтанбекни жашы Салих 1938 жылда хычауман айны аягъында Акъ-Суу элде туугъанды. Аны сабийлиги, уруш бара тургъанлай, кёчгюнчюлюк чыгъып, Орта Азияда озгъанды. Тенгчиклери бла бирге анга аны ачылыгъын, кюйсюзлюгюн абаданла бла тенг кётюрюге тюшгенди.

Жазып ол эрттеден башлагъанды. Биринчи китабы уа «Эрттен» деген аты бла басмадан 1961 жылда чыкъгъанды. Андан сора жыллада Салихни «Суучукъ бла жашчыкъ», «Жашау жыры», «Ныхытла», «Тулу», «Кюн ортасы», «Къонакъ этигиз», «Тёрт алма терек» эм дагъыда жыйырмагъа жууукъ башха китаплары чыкъгъандыла.

1957 жылда, халкъыбызгъа артха къайтыргъа эркинлик берилгенлей, Салих юйюрю бла Акъ-Суугъа къайтады. Анча жылны окъургъа термилип тургъан Салих 1958 жылда Къабарты-Малкъар къырал университетге киреди. Аны бла чекленмей, 1968 жылда Москвада Бийик школда окъургъа кетеди.

Гуртуланы Салих СССР-ни (РФ-ни) Жазыучуларыны эм Журналистлерини да союзларыны члениди.

Ол Къабарты-Малкъар республиканы культурасыны сыйлы къуллукъ-чусуду, Къабарты-Малкъар республиканы эм Гюржюню Сыйлы грамоталары бла саугъаланганды. Украинаны эм бизни республиканы литература саугъаларыны лауреатыды.

Руставелини «Къаплан тери кийген жигит» деген поэмасын малкъар тилге кёчюргени бла Салих малкъар халкъны миллет маданиятыны сыйын-деберин бийикге кётюргенди. Аз санлы миллетибизге ол уллу саугъа эди!

ЖЕР ТАТЫУУ

Кюн сайын гыржынымы
Жер татыуу бютюн бек
Сезиледи, жылыуун
Хычыуун кёре жүрек.

Гыржында кьолну, жерни
Жылыуу да кьатышды.
Ол жылыу – ишлегенни
Кьолларына алгьышды.

Жер, кьол ийис этмеген
Гыржын – болмайды гыржын.
Жүректен бир ётмеген
Дунияда болмайды жыр.

ШУЛПУ

Шулпу, шулпу, шулпучукь,
Маратны жолуна чыкь.

Жуудур аны бетчигин,
Жибит аны бёркюгюн.

Чыбыкь атын чапдырсын,
Кёлчюклени чачдырсын.

Балчыкь «чибинчикледен»
Жибисин инчиклери.

«Кел, – деди Марат кеси, –
Мен бек сюеме келсенг».

БОТТАЛАНЫ Рита хазырлагъанды

ЁЛМЕЗЛАНЫ Мурадин

ТЁРТЮНЧЮ ИНГИР

ЧАУКА, ЭРЛЕН, ТИШХАНЧЫКЪ

Адыл суу бойнунда бир уллу нарат терек болгъанды. Ол терекде чаука, эрлен, тишханчыкъ жашагъандыла. Эрлен – терек къобуда, тишханчыкъ – тамырла арасында, чаука уа – бийик бутакъда, уясында.

Бир эрттенликде чаука бла эрлен:

– Бал къалашчыкъла биширейик да, ашап, бир зауукъ этейик! – дегендиле тишханчыкъгъа.

– Сора ун тартыргъа керекди. Къайсыгъыз барасыз тирменнге? – деп соргъанды тишханчыкъ.

– Мен угъай! – дегенди чаука.

– Мен да угъай! – дегенди эрлен.

– Сора кесим барайым, – деп, тишханчыкъ, будай къапчыкъны кючден кётюрюп, тирменнге кетгенди.

Тирменлик тартдырып келгенди да:

– Тылы къайсыгъыз басасыз? – деп, соргъанды тишханчыкъ.

– Мен угъай! – дегенди чаука.

– Мен да угъай! – дегенди эрлен.

– Сора тылы да кесим басайым, – деп, тишханчыкъ бал бла тылы басханды, тешили къалашчыкъла этгенди.

– Къалашчыкъланы къайсыгъыз биширесиз? – деп, алагъа соргъанды тишханчыкъ биягъы.

– Мен угъай! – дегенди чаука.

– Мен да угъай! – дегенди эрлен.

– Сора кесим биширейим, – дегенди да, тишханчыкъ от этгенди.

Бал къалашчыкъла бишгендиле.

Тишханчыкъ исси бал къалашчыкъланы ашлаугъа салгъанды. Салгъанды да:

– Бал къалач ким ашайды? – деп соргъанды.

– Мен! – дегенди чаука.

– Мен! – дегенди эрлен.

– Угъай! – дегенди тишханчыкъ.

– Сора нек? – деп, ёпкелегендиле ала.

– Тирменнге ким баргъанды? – деп соргъанды тишханчыкъ.

– Сен, – дегенди чаука.

– Тылы ким басханды?

– Сен, – дегенди эрлен.

– Биширген а ким этгенди?

– Сен, – дегендиле чаука да, эрлен да.

– Сора ашагъан да кесим этерикме! – тишханчыкъ къангагъа олтургъанды да, бал къалашчыкъланы кеси ашап къойгъанды.

Нартт тауружла – алтын хазнабыз

НАРТ КЪАРАШАУАЙНЫ АТЫ ГЕМУДА, ЭМЕГЕНЛЕНИ КЪАРАП КЁРГЕНДЕ, СЫФАТЫН, ХАЛЫН КЪАЛАЙ ТЮРЛЕНДИРГЕНИ

Хей, бу Нартны аты, дейди,
Жокъ билмеген заты, дейди.
Боламыды келсе, дейди,
Ушатыб а кесин, дейди,
Ойнамагъан къаны баргъа,
Чыгъалмагъан жаны баргъа,
Кёз къаратыр заты жокъгъа,
Деу сукъланыр аты жокъгъа.
Арт аягъы ахсагъанча,
Барып, тынып тохтагъанча...

Алай-алай этди, дейди,
Аунай-аунай жетди, дейди,
Жабагъылы жары тайлай –
Къайры басса – ары аунай.
Жалкъасын да мырких басып,
Къуйругъун да гырмыш къысып.
Туякълары айырылып,
Жууаклары къайырылып,
Аякъларын келтиралмай,
Къулакъларын кётюралмай...

Беш башлы деу, сейир этип:
– Къара болсун сени бетинг!
Нартны аты бумуду?! – деп. –
Тахлыкъ заты бумуду?! – деп.

Не къабаргъа къабар заты,
Не къараргъа къарар заты,
Не чабаргъа чабар заты
Болмай, – деди, – жарар заты!
Бу мыркагъа, уялмай да,
Къалай мингенд, билалмайма?!
Бу онгмагъан затха, дейме,
Бу онгмагъан атха, дейме!..

Эмегенле бир онсегиз бола элле,
Нартдан кёп да къолай элле.
«Ай, сени уа, нарт къабын!» –
деп марай элле.
«Арт къабын» деп къарай элле.
– Ким кёргенди нарт болуб а,
Тюз мунуча къарт болуб а!
– Тюбюндеги ат да, – дейди, –
Кёр, не тукъум затды! – дейди. –
Юсюндеги къарт да, – дейди, –
Кёр, не тукъум нартды! – дейди.
– Ай, нартынглай кёрюннгюн! – деп.
– Ай, къартынглай кёмюлгюн! – деп.
– Тейри, жылгъа бишмез, – деди.
Къазанынгдан тюшмез, – деди.
– Хоу, чийлей а бармаз эди!
– Да, тишинг жарамаз! – деди.

– Хоу, ма чайнай турмасам а!
– Да, хо, кьарнынг бурмаса уа!..

Нарт да бир а: «Кьутулдум!» – дей.
Нарт да бир а: «Жутулдум!» – дей,
Эштип турду тынгылаб а,
Жарты-кьурту ангылаб а.
Ол жашыракъ деучюкле да,
Ол башлыракъ деучюкле да,
Бири атха юрюп, дейди,
Бири артдан сюрюп, дейди,
– Аты кьатыш жетдирдик, – деп, –
Талакь солуу этдирдик, – деп...

Гемуда да Шауайгьа уа
Айтды, дейди, шыбырдаб а:
«Кьоркьгьанынгы билдирме, – деп, –
Юсюбюзге юрдюрме, – деп, –
Ёзенгиге тийдирме, – деп, –
Жюгенинги ийдирме», – деп.
– Ай, бар, атым, боз алаша!
Жол кюйюнгю соз алаша!..

Кьарт эмеген айтхан эди:
– Ай, тиймегиз нартха – деб а, –
Тейри бла тилейме, – деп. –
Мен быланы билеме, деп, –
Тёрт-беш башлы хазнамыса!
Нарт кесине базынмаса,
Жолгьа жангыз чыкьмаз эди,
Тиймесегиз, чапмаз! – деди.
Тынгылагьыз кьартха, – деди, –
Болмай эсе, нартха, – деди, –
Таш атдырып кёрюгюз да,
Андан сора юрюгюз! – деп. –

Кьартны серге санай элле.
– Жаншай тураса алай! – делле.

А. БЕГИЙ УЛУ

ОТАРЛАНЫ Сауд

ШКОЛ ТОЙ

Школ тойну башлайыкъ,
Эй, гюрен тур, гюрен тур!
Хомухлукъну ташлайыкъ,
Эй, гюрен тур, гюрен тур!

Тёрге ётсюнле кызла,
Эй, гюрен тур, гюрен тур!
Согулсунла кьобузла,
Эй, гюрен тур, гюрен тур!

Илму, адеп да – школда,
Эй, гюрен тур, гюрен тур!
Умут – алда, иш – кьолда,
Эй, гюрен тур, гюрен тур!

Жаш ойнайды, жумула,
Эй, гюрен тур, гюрен тур!
Къыз – сюзюле, кьубула,
Эй, гюрен тур, гюрен тур!

Той барады, аланла!
Эй, гюрен тур, гюрен тур!
Къарс уругъуз, уланла!
Эй, гюрен тур, гюрен тур!

ШУЁХЛУКЪ

*Бизни «Минги-Тау», «Нюр»
журналларыбыз бла сауғаланган
тюркю къызчыкъла*

Аны республикада жашагъан месхетин тюркюлени ол къауумуну юслеринден жазгъан китабыны презентациясын ётдюрюп, Светлананы этген ишине уллу ыразылыкъларын билдиргендиле.

Бусагъатда месхетин тюркюле Жангы Малкъарда, Хасанияда, башха элде да жашайдыла.

– Бизни тилибиз бирди. Бир бирге бек ушайбыз. Къонакъбайлыгъы-гъызны унутурукъ туюлбюз, – деп сёлешдиле жыйылыуну къурагъанла.

Месхетин тюркюлени КЪМР-ни Журналистлерини союзуну таматасы Шауаланы Разият, «Нюр» журналны атындан Сабанчыланы Арипа, Къулийланы тукъумну атындан а Къулийланы Малик да алгъышлагъандыла.

Биз ол ингирде тюркю сабийлеге «Нюр» журналны подпискасын саугъа этгенибизде, анда олтургъан эки ариу къызчыкъ келип, журналны ала да ала тургъанларын айтып къууандырдыла. Андан сора да биз, къысха билдириучюк этип, Тюркде энди чыгып башлагъан «Минги-Тау» атлы журналны биринчи китабын алагъа саугъагъа бердик.

Къууанчлы ингирге жыйылгъанла тюркюлени миллет тепсеулерин бирден туруп тепсегенлеринде, кёпле кёз жашларын тыялмадыла. Аллай бир къууанчлы эди ол жыйылыу.

Сабийле, сиз а къайсы миллетни келечилерин таныйсыз, къайсылары бла шуёхлукъ жүрютесиз?

«НЮР»

ТЕМИР КЪАЗЫКЪ

(Алдарбекни жангы хапары)

Дртте-эртте, бу биз турган жерледе ханла бийлик этип болгандыла. Бизни да Шахраман деп ханыбыз бар эди. Акъылдан бек терен болмаса да, айтхан сёзюнден къайта билмеген, къаты кишичик эди ол.

Къызына оналты жыл толган кюн Шахраман, битеу аскерлерин жыйып, кесини кюмюш къаласыны кенг арбазында жерге оналты чакъырым тенгли узунлугъу болган темир къазык урдурду. Сора бу къужур хан, битеу да миллетибизни аллында тохтап, былай айтды: «Ким да ким, бу къазыкны тартып, жерден чыгарса, бу суусурат къызымы, бу кюнтиймез ариуну анга берликме! Эшитген эшитмегеннге билдирсин – сёзюм бу темирча къатыды!»

Ханны келечилери хапарны тыш къыраллагъа да жетдирдиле. Андан Курнаятха атлары айтылган гёжефле, ийнаралла, патчахланы, ханланы, бийлени жашлары келип тебиредиле. Ой, жанчыкларым, сиз анда болган ишни бир кёрсегиз эди! Хар келген, къазыкны чыгарама деп, юсюнде кийимин жыртхынчы кюреше эди. Чыгарган а къайда! Ол угъай эсе, тепдиралган окъуна этмей эдиле.

Арада жети жыл озду. Алай ол темир къазыкыгъа кючу къарыган адам табылмады. Ханны къызы уа, кюн сайын арбазгъа чыгып, темир къазыкны къатында олтуруп, жиляу-сыйыт эте эди.

«Сёзюнгден къайт, атам. Бу палах къазыкны ёмюрге да бир киши тар-

тып чыгараллыкъ туююлдю. Мени юйде къартайтма, башымы бедишлик этме...» – деп, хандан тилей эди. Алай болганлыкыгъа, Шахраман айтхан сёзюнден къайтыргъа бир да унамады. Темир къазыкыгъа кючлери къарымазлыкъларын ангылап, адамла да келмей тохтадыла.

Бир эрттенликде, къайдан эсе да Мисир жанындан бир къара гёжеф келгенди деп хапар эшитдик. Битеу курнаятчыла кюмюш къаланы кенг арбазына жыйылдык. Къара гёжеф, узун къара мыйыкларыны къыйырларын да имбашларына атып, темир къазыкны къатында тобукъланып, эки къолун да ёрге узатып, кёкден болушлукъ тилей тура эди. Хан да, юйюнден чыгып, тышындагы тахтасына олтурду. Къызы да аны къатына келди. Ариулугъу уа ма былай дунияны кюн тийгенча жарыта...

– Бу ким эсе да аман залим кёрюнеди. Баям, къызым, сен анга буюрулган болурса, – деди хан бу нюржакыгъа.

– Ах, атам, – деди къыз, – сени тузагынгдан азат болур ючюн ким бла кетерге да хазырма...

Къара гёжеф, тилегин айтып бошап, темир къазыкны сермеп тутду. Ол аны ары-бери бюгюп кёргенде, жер да тебип турду. Алай, не бек кюрешди эсе да, къазыкны чыгаралмады. Ахырында, къара гёжеф, асыры чамланнгандан, жумдурукълары бла жерни аяусуз туююп башлады. Ызы бла, ауузундан тутуп ёкюрдю. Ханны

къзы да анга къошулуп жиляды. Аны ариу кѣзлеринден тамган жаухар жилямукъла мени жүрегими эритдиле.

Кел, мен да кесими бир сынап кѣрейим дегенни айтып, къазыкъны къатына атладым. Тѣгерекден а дуняны чамы къуюлады:

«Алдарбек, не этесе, харип! Болмай эсе да, бел тартмангы къатыракъ къыс, ансы хата азданды!»

«Ол жүз жамауу болган кѣнчегинге да сакъ бол!»

«Кел, бу сыйынг бла ызынга къайт да къал!»

Бу чамладан, масхараладан ачыуум тутду. Санларымда кюч къайнай тебиреди. Ол жерге баурланып, жиляй турган къара араблыны бир жанына ашырдым, ариу айтдым, кѣл

этдирдим. Келип, темир къазыкъга жабышдым. Сюеклерими чыкъырмакъы этгенлерин къулагъым бла эшите турама. Къаным да жиклеримде зуу-зуу этип жортады. Бир-бирде уа кѣзюм къарангы этип да тохтайды. Алай мен къажымайма. Ахырында, болган кючюмю бир туюмчекге жыйып узалдым да, темир къазыкъны жерден сууруп алдым! Мен да аны бияры сызганлай, хан къызы, чабып келип, боюнума чулганды...

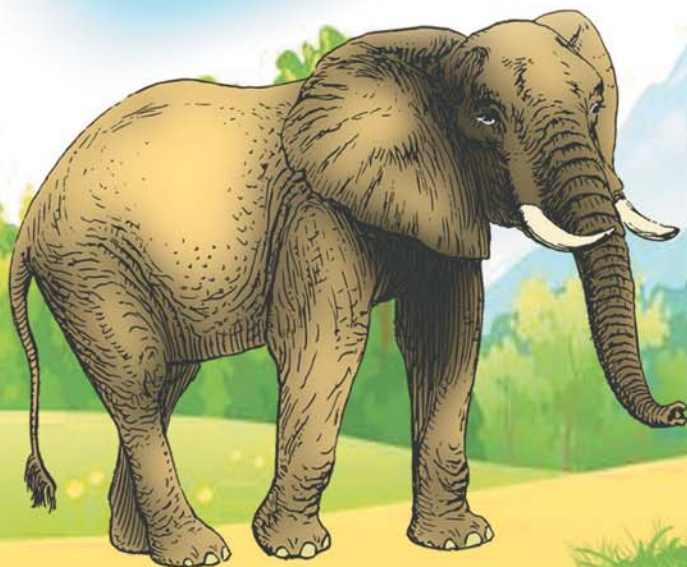
Мени кѣп насыплы кюнлерим болгандыла. Ол да аллай тамаша кюнлеримден бири эди...

Алай айтып, Алдарбек агъара башлаган мыйыгъын сылап, жарыкъ ышарды.

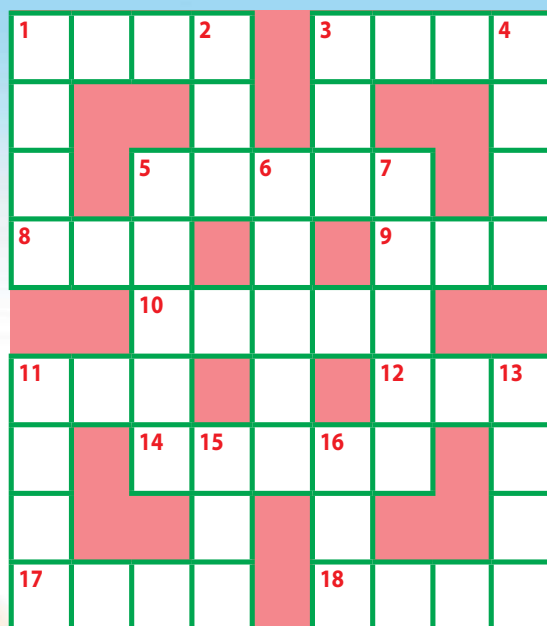

Бу уллу бир затды – ПИЛ.
Ол аны атыды, бил!
Барды бек узун БУРНУ да,
Къучакълар кибик ЖУРНУ да.
Аягъы уа – ТОМУРОУЧА,
Къулагъы уа – КЪОНГУРОУЧА.
Жангылып чыкъгъанча, тюз да
Эрнине битип МЮЙЮЗ да!
Бир КЪАЯЧАДЫ кеси да,
Кесине ушаш неси да.

СЁЗБЕР

ЭНИНЕ: 1. Уллу кюлген – алай кюлюр. 3. Тау туююл – тюз жер. 5. Бийик туююл, атха да айтырла. 8. Башын кёкге тиреп тургъан. 9. Атны «аякъ кийими». 10. Ананы кьубултуп, алай айтырла. 11. Къызы, баймакъ болса да, юйде къалмаз. 12. Ойнап айтылгъан сёз. 14. Сабийни кьоркъутургъа: «Бусагъат ... келеди!» дерле. 17. Даулаш, туююш, ала тохтамасала уа, аягъы ... болур. 18. Къызгъанч, жут.

ЁРЕСИНЕ: 1. Ашарыкъ зат, аш-суу. 2. Адамны, жашауну да болуму, турушу. 3. Ата билмесенг, башынга тиер. 4. Умут – тау башда, ол а – имбашда. 5. Ачыкъ кюн биргеме айланыр, «жабыкъ» кюн, аман тенгча, – излесенг да табалмазса. 6. Не барама-барама, тенгими озалмайма. 7. Аналыкь этген адам. 11. Кёкден тюшген кьар «тамычы». 13. Ол да бел бау эди. 15. Ол болмаса, аякъгъа къыйынды деп да айтычудула. 16. Жаз эрт-тенликде кырдыкга тюшюп да кёрюрсе.

8-чи санында (2018) басмаланган СЁЗБЕРНИ ЖАУАБЫ

ЭНИНЕ: 1. Сатанай. 7. Сарх. 8. Ачыкъ. 11. Инжи. 12. Гида. 14. Ёрюзбек.

ЁРЕСИНЕ: 1. Айры. 3. Ай. 4. Алчы. 5. Эсенлик. 6. Акъылман. 9. Ажир. 10. Сире.
13. Ыз.

Ежемесячный литературно-художественный журнал для детей «НЮР» («Свет») № 9–2018 г.

Выходит с января 1982 года
На балкарском языке

Учредитель:
Государственное казённое учреждение Кабардино-Балкарской Республики «КБР-Медиа»

И.о. главного редактора
А. А. САБАНЧИЕВА

Редколлегия:
А. БЕГИЕВ
М. БЕШПАЕВ
Т. БИТТИРОВА
Ж. ГУЗЕЕВ
Ф. МАМАЕВА
А. МИШАЕВА
М. ОЛЬМЕЗОВ

Оформление
И. АККИЗОВОЙ
Компьютерный набор и вёрстка
А. БОЗИЕВОЙ

Журнал зарегистрирован в Управлении Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Кабардино-Балкарской Республике Рег. ПИ № ТУ07-00124 от 11.01.2018 г.

Подписано в печать 04.09. 2018 г.
Выход в свет 28.09. 2018 г.
Формат 60x90 1/8
Бумага мелованная
Гарнитура литературная
журнальная рубленая
Печать офсетная
Усл. кр.-отг. 8.
Усл. печ. л. 2.
Уч.-изд. л. 2,7.
Тираж 1540 экз.
Заказ № 212
Индекс 73908
Стоимость одного номера по подписке через ФГУП «Почта Россия» – 13,87 руб.; за 6 месяцев – 83,22 руб.

Адрес редакции: 360017, г. Нальчик, пр. Ленина, 5. Тел.: 42-37-27; 42-14-19. agira.sabanchieva@mail.ru

Адрес издателя: 360017 г. Нальчик, пр. Ленина, 5. ГКУ «КБР-Медиа». Дом печати.

Отпечатано в типографии ООО «Тетраграф» 360000, КБР, г. Нальчик, пр. Ленина, 33

Отпечатано в полном соответствии с качеством предоставленного электронного оригинал-макета.

